

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 50. Quid ad propositionem 12. ab Inn. XI. damnatum sit addendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

frigore impenderet periculum gravis morbi; cui spectatâ valetudinē & viribus esset nimis molestum semper super pavimento aut tabula dormire; qui duram subit captivitatem, qui diuturno tempore detinetur in carcere nimis molesto.

§. 3. Necessitas communis est, quando est aliquod incommodum in necessariis ad vitam & statum, ita tamen, ut non reddat vitam nimis miseram vel molestam juxta statum patientis; & in tali necessitate sunt plerique pauperes ostentim mendicantes. 197

Q. 50. Quid ad propositionem hęc damnatam sit addendum. R. Propositio 12. ab Innoc. XI. damnata sic habet, *Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui, & ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluis statui.* Circa hanc damnationem notanda sunt seqq; 198

§. 1. Dubium est, quid dicatur superfluum statui: *Cajet. Nav. & Vasq.* putârunt hoc solum esse superfluum, quod non requiritur ad statum, neque præsentem servandum neque futurum obtinendum, quem quis licitè & dignè potest quærere: sed hæc sententia rejicienda est, alioquin vix unquam ulli homini esset superfluum ad statum, quia quisque licitè potest quærere meliorem statum, & eo etiam plerumque dignus esset, hinc vix unquam homo obligaretur ad ullam eleemosynam etiam in gravi necessitate proximi, uti advertit *Carden.* in 2. crisi. d. 9. n. 19; quod hęc videtur damnari. Alii dicunt illud esse superfluum, quod necessarium non est ad statum neque præsentem neque futurum, quem

aliquis probabiliter & proximè sperat ; & hæc sententia probabilis est : Alii plures cum *Arsdek.* de prob: Opin. q. 6. dicunt hoc esse superfluum ; quod ad statum præsentem satis commodè ducendum non est necessarium, nullâ statûs futuri habitâ ratione. In his duabus ultimis acceptionibus patet multos esse, saltem tempore pacis, quibus sunt superflua, multæ enim sunt familiæ non potentes prudenter spem habere brevî altiùs emergendi, & quæ de facto plûs habent, quàm necesse sit ad statum illum servandum, & hos dicimus habere superflua, ac teneri ad eleemosynas, ex quo patet falsitas propositionis damnatæ : Ad hæc confirmanda facit auctoritas *S. Aug.* de 10: chordis c. 12. Tom. 9. magna excusatio! filiis meis servo : videamus ; servat tibi pater tuus, serva tu filiis tuis, filii tui filiis suis, & sic per omnes, & nullus facturus est præcepta Dei &c: palliare se volunt nomine pietatis & dealbare, ut quasi propter filios videantur servare homines, quod propter avaritiam servant.

200 §. 2. Plures docuerunt, quòd extra necessitatem extremam non fit, vel tantùm sub veniali fit obligatio dandi eleemosynam ex superfluis, uti refert *Moya* t. 6. d. 6. q. 4. §. 4., sed *S. Thom.* aliique communiter rectè contradicunt, ideoque etiam *Suar.* dicit horum opinionem esse practicè improbabilem nec securam in conscientia, probatque fusè *Carden.* in 1. crisi d. 20. à n. 9. Divites sub mortali obligari subvenire pauperi graviter indigenti, saltem ex illis, quæ statui sunt superflua.

201 §. 3. Si privatus extremè periclitetur de vita ob causam extrinsecam justam, v. g. quia morti
justè

justè adjudicatus est, nihil teneris pro ejus vitæ conservanda expendere, quia ob bonum Reipublicæ talis mors infertur, & ipsemet non obligatur se liberare, ergo nec alii: Si autem fit in extrema necessitate ob aliam causam, v. g. ratione morbi, teneris etiam aliqua statui tuo convenientia expendere, ut ei succurras, ita *Con. & Tamb. in Dec. l. 5. c. 1. §. 1. n. 9.* contra aliquos apud *Moyam §. 5.*, qui dixerunt non esse obligationem etiam in extrema necessitate dandi ex necessariis ad statum, quam sententiam vocat *Bannez inhumanam, Valent. Granad. & Hurt:* improbabilem: Manet tamen dubium, an teneris, si per hoc è statu tuo caderes, nam te in his circumstantiis non teneri, docent Auctores gravissimi, quorum sententiam *Moya* sequitur, vocans probabilissimam, sicuti enim non teneris pro vita tua conservanda subire conditionem durissimam, ita multò minùs pro aliena, durissimum autem est omnino dejici de suo statu. *Nec obstat*, quòd vita proximi sit nobilior quàm bona tua temporalia, nam si argumentum illud valet, teneberis pro vita proximi permittere tibi abscindi brachium, quod nemo dicet: hinc *Castrop. d. 2. p. 2. n. 6. & Tamb. n. 10.* absolutè dicunt, te non teneri expendere ea, quibus expensis notabiliter à statu tuo caderes, uti si ex nobili fieres opifex, ex opifice mendicus, quia nec sic tenereris vitam tuam conservare, talia enim damna subire æquiparatur morti. Addunt *Con. Castrop. & Tamb.* neminem obligari pro vita alterius expendere magnam summam, v. g. ter mille aureos, et-

iam si non ideo excideret ex suo statu, tum quia Charitas jubet succurrere mediis ordinariis & communibus tantum, non autem extraordinariis, tum etiam, quia illæ expensæ in morali æstimatione & quò ad utilitatem Reipublicæ pretiosiores sunt quàm vita hominis privati. Vide dicenda l. 3. p. 1. n. 953. Probabiliter tamen putat *Tamb.* n. 11. Patrem teneri pro filio, vel filium pro Patre gravem & extraordinariam summam expendere, non ex necessariis, sed ex superfluis, aut etiam ex convenientibus suo statui, inter hos enim est major conjunctio, unde & videtur esse strictior obligatio, quia tamen ex illa sententia sequeretur, quòd aliquis etiam pro vita sua teneretur tantumdem expendere, v. g. in medicinam extraordinariam, hinc putat *Tamb.* oppositam sententiam etiam esse probabilem, nempe quòd nunquam sit obligatio ita extraordinario modo sibi vel alteri succurrendi.

302 §. 4. *Macarius Havermans* in *Epist. Apol. c. 4. n. 91.* sic accusat *Busenb.* in hac materia: *Alias laxitates circa illud præceptum in particulari referre non est necesse, cum omnes sufficienter includantur in enormi illa doctrina, quam tradit Herm: Busenb: in suo libello vulgo noto. Ut accusationi respondeatur, tantum legendus est Busenbaum, qui solum dicit non facile negandam absolutionem alicui diviti, qui communibus pauperibus negat eleemosynas, in quo nihil est dignum reprehensione: Et quamvis Societatis Auctores communiter doceant divites teneri in communi necessitate dare eleemosynas ex superfluis, uti*
osten-

ostendit *Pollenter* super propositiones ab *Innoc. XI.* damnatas à n. 402., hanc tamen obligationem negant alij Viri gravissimi, *Sylv. Alens. Arm. Palud. Gabr. S. Anton. Sor. Nav.* uterque. *Molf. Fernand. Victor. J. Medin. Covar.*, quos refert & sequitur *Diana* p. 2. t. 15. R. 32. & t. 16. R. 26., pluribus firmans eam sententiam p. 5. t. 8. R. 17. *Mald. Doctor Lovaniensis* 2. 2. q. 32. a. 6. d. 4. ait, *probabilius est, in communi necessitate pauperum non teneri divitem sub mortali ulli in particulari determinate aut etiam in confuso alicui dare eleemosynam.* *Molanus* etiam *Lovaniensis Doctor in Th. pract. t. 2. c. 5. n. 46.* dixit, se non aufurum condemnare: Unde malè hic doctrina *Busenb.* dicitur enormis, uti & *Laym.*, quem ob eandem causam culpat *Sinnichius*, sed rectè defendit *Guilielmus le Maire* in *Stat. f. 1. c. 10. §. 3.*, neuter enim dicit absolutè dandam absolutionem tali, sed volunt attendi, an fortè pœnitens non habeat causam negandi tales eleemosynas, aut excusationem non afferat justam, & an profit ei absolutionem negare.

§. 5. *Cajet.* alijque cum *Gonet* in *disc. de prob.* 203
n. 152. docent solam superfluitatem esse sufficientem radicem & quasi rationem formalem, unde oriatur obligatio dandi eleemosynam, indeque inferunt, quoties dives habet superflua ad statum, hoc ipso statim sub mortali teneri ad dandam etiam in communibus necessitatibus eleemosynam. Hæc sententia communiter rejicitur ab aliis, quos citat & sequitur *Carden.* in 2. crisi. d. 9. n. 13., quia si illa obligatio præcisè oritur ex superfluitate, ergo etiam necessitate

omni proximi cessante manebit obligatio, quia manebit superfluitas, hoc autem nemo dicet, quia ubi non est necessitas, non potest esse eleemosyna: Unde manet probabilis opinio communis, inquit *Carden.*: n. 15, quòd dives non teneatur sub mortali ad danda superflua statui, nisi sit gravis necessitas.

204 *Q. 51. An etiam peccet contra justitiam, qui pauperi extreme indigenti non dat eleemosynam. R.*
De hoc sunt tres sententiæ:

Prima, quæ est communior, absolutè negat: hanc tenent AA triginta & plures apud *Carden.*: in 1. crisi d: 20. n. 76., qui in divite agnoscunt tantùm obligationem ex Charitate, dicuntque bona tunc fieri communia, non quoad dominium sed quò ad usum: Ratio potest esse, quia tum fit eleemosyna, ubi autem est eleemosyna, non est justitia: Deinde aliàs sequeretur, quòd dives negans illa, postea teneretur ad restitutionem, & ad damna secuta compensanda:

205 *Secunda*, absolutè affirmat: hanc tenet *Pet. Hurt.*: citans alios sex & sequitur *Carden.*: Rationem dant, quia ex mente *SS. Patrum*, quos refert *Carden.*: Deus bona dedit divitibus sub eo onere, ut in necessitate dispensent egenis, ergo ex hoc contractu innominato, *do, ut des vel do, ut facias*, tenentur divites ea bona sic elargiri indigentibus, ergo tenentur ex justitia: Deinde non dare sic egenti est homicidium, uti asserunt *SS. Patres*, omne autem homicidium est contra Justitiam, ergo. Ad rationes oppositas dicunt, titulum Charitatis esse compossibilem
cum